

קדשא בריך הוא דאין לון לטב. וְלִזְמַנֵּי, דאינון מרעין אשתלימו זמנייהו, מלמשרי תמן. כמה דאת אמר, (דברים כח) וּחְלָאִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים, דְּעַבְדוּ מְהִימְנוּתָא. דכד שריאן עליה דבר (דף רכו ע"ב) נש, מסתלקי מניה לבתר דאשלימו זמנייהו, בין לצדיקיא, בין לחייביא, וכלא אתעבד בדינא פדקאמרן:

ברוך הוא דן אותם לטובה. וְרַפְעָמִים אותם החללים נשלם זמנם מלשרות שם, כמו שנאמר (דברים מב) וּחְלָאִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים, שְׁעָשׂוּ אֲמוּנָה, שְׁפָשְׂשׁוּרִים עַל הָאָדָם מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ לְאַחַר שְׁהִשְׁלִימוּ זְמַנָּם, בֵּין לְצַדִּיקִים, בֵּין לְרָשָׁעִים, וְהַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּדִין, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרַנּוּ.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּסוּק זֶה קִשָּׁה, שְׁכַתוּב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, וְכַתוּב וַעֲיַנִּי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוֹ מִזֶּקֶן לֹא יוּכַל לְרִאוֹת. אִם לֹא יוּכַל לְרִאוֹת, אַז מַה זֶּה וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל? אֵלָּא שְׂרָאָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹתָם בְּנֵי יוֹסֵף, שֶׁהֵם יִרְבְּעָם וְחַבְרִיו, שְׁיִרְבְּעָם עֲשֶׂה שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב וְאָמַר (מלכים א יב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן מִי אֵלֶּה, מִי הוּא שְׁעֵתִיד לֹאמַר אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ לְעַבְדֶּךָ זְרָה, וְלִכֵּן וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָאִי קָרָא קִשָּׁיָא, דְּכַתִּיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, וְכַתִּיב וַעֲיַנִּי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוֹ מִזֶּקֶן לֹא יוּכַל לְרִאוֹת, מַהוּ וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל. אֵלָּא דְחֲמָא בְּרוּחַ קֹדֶשׁ, אֵינּוּן בְּנֵי יוֹסֵף, דְּאֵינּוּן יִרְבְּעָם וְחַבְרִיו. דְּיִרְבְּעָם עַבְד תְּרִין עֲגָלֵי זָהָב, וְאָמַר (מלכים א יב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כֵּן, מִי אֵלֶּה, מָאן הוּא דְזַמִּין לְמִימַר אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ לְטַעֲוֹן אַחֲרָן, וּבְגִין כֵּן וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף.

מבאן שצדיקים רואים מעשה למרחוק, והקדוש ברוך הוא מעטר אותם בעטרתו. מה הקדוש ברוך הוא רואה למרחוק, כמו שכתוב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רֹאֶה כָּל הַמַּעֲשִׂים עַד שְׁלֹא עוֹשִׂים אוֹתָם, וְכֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו.

מבאן, דצדיקיא חמאן עובדא למרחוק, וקודשא בריך הוא מעטר לון בעטרא דיליה, מה קדשא בריך הוא חמי למרחוק, כמה דכתיב, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, דְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲמָא כָּל עוֹבְדִין, עַד לֹא יַעֲבֹד לֹון, וְכִלְהוּ אַעֲבְרוּ קַמִּיהָ.

כמו זה כל דורות העולם מסוף העולם ועד סוף העולם, כלם התיצבו ועמדו לפניו עד שלא יבאו לעולם. זהו שכתוב (ישעיה מא) קָרָא הַדְּרוֹת מְרֹאשׁ, עַד שְׁלֹא נִבְרָא הָעוֹלָם. מִשׁוּם שֶׁכָּל הַנְּשָׁמוֹת שְׂיִוְדוֹת לְעוֹלָם, עַד שְׁלֹא יָרְדוּ, כָּלָם עוֹמְדִים לְפָנָי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדַמּוֹת שְׁעוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִקְרְאִים

בְּגוֹנָא דָא, כָּל דְרִין דְעִלְמָא, מְסִיפֵי עִלְמָא, עַד סִיפֵי עִלְמָא, כְּלָהוּ אֶתְעַתְדוּ וְקִיִּימוּ קַמִּיהָ עַד לֹא יִיתוּן לְעִלְמָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מא) קוֹרָא הַדְּרוֹת מְרֹאשׁ, עַד לֹא אֶתְבְּרִי עִלְמָא. בְּגִין דְכָל נִשְׁמָתִין דְנִחְתִּין לְעִלְמָא, עַד לֹא יִיחְתוּן, כְּלָהוּ קִיִּימֵי קַמִּיהָ דְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּדִיוֹקְנָא דְקִיִּימֵי בְהָאֵי

בְּשֵׁמוֹת, שְׁפָתוֹב (שם מ) לְכֻלָּם
בְּשֵׁם יִקְרָא.

גַּם כִּף הַצְּדִיקִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא מְרָאֶה לָהֶם כֹּל דְּוֵרוֹת
הָעוֹלָם עַד שְׁלֹא יִבְאוּ וַיִּמְצְאוּ
בְּעוֹלָם. מִנֵּיִן לָנוּ? מֵאָדָם [זה אדם]
שֶׁהָיָה רֵאשׁוֹן, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא הִרְאָה לוֹ כֹּל אוֹתָם דְּוֵרוֹת
עַד שְׁלֹא יִבְאוּ, כְּפָתוֹב (בראשית ה)
זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת [אדם], שֶׁשָּׁנִינוּ,
הִרְאָה לוֹ כֹּל אוֹתָם דְּוֵרוֹת
שֶׁעֲתִידִים לָבֵא לְעוֹלָם. וְכֵן
לְמִשָּׁה, שְׁפָתוֹב (דברים לד) וַיִּרְאֶהוּ
ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא הִרְאָה לוֹ כֹּל דְּוֵרוֹת הָעוֹלָם
וְכֹל אוֹתָם מְנַהֲיֵי הָעוֹלָם וְכֹל
שָׂר הַנְּבִיאִים עַד שְׁלֹא יִבְאוּ
לְעוֹלָם.

גַּם כָּאֵן, וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי
יוֹסֵף, רָאָה לְמַרְחֹק וְהִדְעֹזַע,
וְאָמַר מִי אֵלֶּה? וּפְסוּק זֶה
מִשְׁלֵים לְשֵׁנֵי צְדִיקִים, לְצַד זֶה
וּלְצַד זֶה. וְלִכֵּן הִשִּׁיב יוֹסֵף וְאָמַר,
בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה.
וּמִנֵּיִן לָנוּ שֶׁהִרְאָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ? שְׁפָתוֹב
וְהִנֵּה הִרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת
זְרַעְךָ. גַּם - לְרִבּוֹת אוֹתָם שִׁיִּצְאוּ
מִמֶּנּוּ, כְּפִי שְׂאֵמְרָנוּ.

וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר וְגו'. בְּפִסּוּק הַזֶּה יֵשׁ
לְהִתְבּוֹנֵן בּוֹ, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף,
שְׁלֹא מִצְאָנוּ כָּאֵן בְּרִכָּה שֶׁבְּרַךְ
אֶת יוֹסֵף, אֶלָּא אֶת בְּנָיו. אִם
לְבָנָיו, אִזְ צָרִיךְ לְהִיּוֹת כְּתוּב
וַיְבָרֶכֶם, אִזְ מָה זֶה וַיְבָרֶךְ אֶת
יוֹסֵף, וְלֹא מִצְאָנוּ כָּאֵן שִׁיּוֹסֵף
הַתְּבָרֵךְ?

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דּוֹקָא אֶת, כְּתוּב
אֶת יוֹסֵף, הַבְּרִכָּה שֶׁל בְּנָיו הִתְּהָה,
וְכֹאֲשֶׁר מִתְּבָרְכִים בְּנָיו, הוּא
מִתְּבָרֵךְ. שֶׁבְּרִכָּה שֶׁל בְּנָיו שֶׁל
אָדָם בְּרִכְתּוֹ הִיא.

עֲלֵמָא, וְאִקְרוּן בְּשִׁמְהֵן, דְּכִתְיִב, (ישעיה מ) לְכֻלָּם
בְּשֵׁם יִקְרָא.

אוֹף הָכִי צְדִיקֵיָא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי
לוֹן כֹּל דְּרִין דְּעֵלְמָא, עַד לֹא יִיתוּן
וַיִּשְׁתַּכְּחוּן בְּעֵלְמָא. מִנָּא לֵן מֵאָדָם (דא אדם)
דְּהוּה קְדָמָאָה, דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לִיה
כֹּל אֵינוֹן דְּרִין עַד לֹא יִיתוּן, כְּדִכְתִּיב, (בראשית
ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת (אדם). דְּתַנִּינוּן, אַחְמֵי לִיה,
כֹּל אֵינוֹן דְּרִין דְּזַמִּינִין לְמִיתִי לְעֵלְמָא. וְכֵן
לְמִשָּׁה, דְּכִתְיִב, (דברים לד) וַיִּרְאֶהוּ ה' אֶת כָּל
הָאָרֶץ, דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לִיה כֹּל דְּרִין
דְּעֵלְמָא, וְכֹל אֵינוֹן מְנַהֲיֵי עֵלְמָא, וְכֹל שָׂר
נְבִיאִי, עַד לֹא יִיתוּן לְעֵלְמָא.

אוֹף הָכָא, וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף, חָמָא
לְמַרְחֹק, וְאִזְדַּעְזַע, וְאָמַר מִי אֵלֶּה.
וְהֵאֵי קָרָא אֲשֵׁלִים לְתַרִּין סְטָרִין, לְהֵאֵי
סְטָרָא, וְלְהֵאֵי סְטָרָא. וְעַל דָּא אָתִיב יוֹסֵף
וְאָמַר, בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה. וּמִנָּא
לֵן דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לִיה בְּרוּחָא
דְּקוּדְשָׁא. דְּכִתְיִב וְהִנֵּה הִרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם
אֶת זְרַעְךָ. גַּם, לְאַסְגָּאָה אֵינוֹן דְּנִפְקִין מִגִּיהָ
כְּדָקָא מְרִין:

וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר וְגו',
בְּהֵאֵי קָרָא אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה,
וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, דְּלֹא אֲשַׁכְּחֵן הָכָא בְּרִכָּה
דְּבְרִיךְ לִיה לְיוֹסֵף אֶלָּא לְבָנוֹי. אֵי לְבָנוֹי,
וַיְבָרֶכֶם מִיבְעֵי לִיה, מָהוּ וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף,
וְלֹא אֲשַׁכְּחֵן הָכָא דְּאַתְבְּרִיךְ יוֹסֵף.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֶת דִּיִּיקָא, כְּתִיב אֶת יוֹסֵף,
בְּרִכְתָּא דְּבָנוֹי הָוָה, וְכֵד אֶתְבְּרָכָאֵן
בְּנוֹי, אִיהוּ מִתְּבָרֵךְ. דְּבְרִכְתָּא דְּבָנוֹי דְּבַר נֶשׁ
בְּרִכְתִּיהָ אִיהִי.